

Т. П. Глушко
кандидат філософських наук, доцент,
докторант кафедри філософії

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

НАЦІЯ ЯК ПРОДУКТ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

В умовах глобалізаційних процесів економічні чинники набувають особливого стратегічного значення. Адже сучасна економіка змінює свій внутрішній зміст і починає виявляти себе не тільки як спосіб господарювання, а і як панівна система управління суспільством. Тому закономірно одним із найбільш актуальних напрямів сучасних філософсько-економічних досліджень стає аналіз економічного націоналізму та його соціально-практичного значення. Важливим чинником реконцептуалізації цієї проблеми є також усвідомлення того, що політична компетентність суспільства на глобальній шахівниці сучасного світу визначається мірою ефективності задіяної економічної ідеології й відповідної їй стратегії.

Серед авторів, котрі зверталися до дослідження цієї проблеми, варто відзначити роботи класиків економічного націоналізму, а саме: Ф. Ліста, С. Вітте, Д. Менделєєва. Суттєвий внесок у розробку цього теоретичного напрямку зробила плеяда українських мислителів XIX і XX ст., а саме: І. Франко, Ю. Бачинський, В. Старосольський, М. Сціборський, Ю. Ліпа, В. Липинський, а також наші сучасники: В. Кондзюлка та Г. Касьянов. Серед сучасних зарубіжних дослідників варто згадати на доробок Е. Баграмова, Р. Брюейкера, П. Б'юкенена, Е. Райнерта, Д. Франк і деяких інших мислителів.

Відповідно, метою пропонованої аналітичної розвідки є осмислення та обґрунтування міри впливу саме економічних чинників і процесів на становлення й розвиток сучасних, новітніх націй, що функціонують в умовах глобалізаційних зрушень. Справа в тому, що соціально-економічний досвід українського суспільства все ще демонструє неусвідомленість на рівні політичного мислення того факту, що слідування економічним «стратегіям», що наздоганяють, не є продуктивним. На рівні соціальної практики все ще не враховується те, що в умовах відсутності ефективного розвитку національної економічної системи виникає ситуація, коли глобалізація «вириває» окремі країни з їхнього «історичного часу» і штучно нав'язує невластиві їм інститути, відносини й системи цінностей [5, с. 11]. У контексті ж усвідомлення цієї тенденції особливого звучання набуває проблема формування національно орієнтованої парадигми економічного розвитку.

Як указує російський дослідник Е. Баграмов, глобалізовані економічні процеси в сучасному світі не призводять до створення інтегрального цілого, а лише посилюють диспропорцію між економічно найбільш розвиненими країнами та широкою територією менш розвинених і густо населених країн [1]. Мусимо визнати, що до останньої групи належить сьогодні й наша країна, котра під впливом глобалізаційних тенденцій в економічному середовищі змушена далеко не в першу чергу керуватися економічними інтересами суспільства, а іноді навіть діяти всупереч цим інтересам. Е. Баграмов також наголошує, що в умовах глобалізації деякі національні держави, маючи в своєму розпорядженні як економічні, так і політичні важелі, з більшим чи меншим успіхом, але все-таки впливають на об'єктивні процеси, мінімізуючи ризики для свого населення. Таке спостереження дає змогу говорити й про існування національно орієнтованих векторів глобалізаційного розвитку.

У таких умовах варто переосмислити сучасні стратегії націєтворення, зокрема й у напрямі формування нового типу економічної раціональності. Адже сучасні орієнтації на глобальність відображають мисленеві стандарти суто «класичної раціональності», тоді як сучасна філософія науки позиціонує цей тип наукової раціональності виключно в контексті аналізу простих явищ, але аж ніяк не складних

систем, що розвиваються, до яких належить будь-яке суспільство. Логіка процесів постнекласичної наукової раціональності передбачає не унітарність картини світу, а якраз мультипляралістичне бачення реальності, наслідком чого стають і антиглобалізаційні процеси та все більш чітке окреслення націоналістично орієнтованого економічного дискурсу.

Тому ідея економічної нації стає на сьогодні закономірним відображенням синергетичної парадигми поступу сучасного світу й репрезентує тенденції розвитку глобальної економічної системи не суто в напрямі її повномасштабної інтеграції, а відображає парадоксальну єдність процесів інтеграції та дезінтеграції, котрі у вимірі своєї перманентної взаємодії визначають специфіку функціонування сучасної глобальної економіки. Відображенням синергетичної парадигми стає й взаємоперетин економічних досліджень із невластивими їм раніше дослідницькими стратегіями, унаслідок чого відбувається ускладнення економічної науки за рахунок її доповнення новими векторами наукового пошуку.

У цьому теоретичному контексті варто наголосити й на потребі переосмислення самого феномена нації, котрий усе ще досить часто розуміється здебільшого як архаїзм і асоціюється із суто історичною духовною спадщиною або ментальністю того чи іншого народу, тоді як сучасні мислителі пропонують уже дещо інше тлумачення цього феномена. Так, у термінології Е. Тоффлера нація як феномен «другої хвилі», тобто як єдина інтегрована політична влада, поступово втрачає панівну позицію й переживає трансформаційні процеси в умовах «третьої хвилі», набуваючи нових ознак. Адже, як наголошує німецький дослідник Р. Брюейкер, націоналізм не є «силою», яку можна було б вимірювати в термінах відродження чи зникнення. Він являє собою неоднорідний набір орієнтованих на націю виразів, практик і можливостей, котрі є перманентно доступними й властивими сучасному культурному та політичному життю [3, с. 23].

Тому на часі постає нове розуміння нації, найбільш адекватне для сучасності, і тут варто знову звернутись до важливого акценту, що так само наявний в Е. Тоффлера, котрий наполягає, що «новітня нація – це сплав двох складових: уніфікованої політичної системи та уніфікованої економіки» [16, с. 78]. Відповідно, у сучасному розумінні нації особливо важливого значення набуває економічний аспект, на противагу суто політичному. Так, за Е. Тоффлером, навіть потужна уніфікована політична система, якщо вона спирається на слабкий конгломерат економік, не може претендувати на статус *новітньої нації*.

Відповідно, актуалізація економічного націоналізму на часі не є випадковою, вона стає найбільш адекватним відгуком на виклики сучасних цивілізаційних процесів. Крім того, обґрунтування актуальності цієї дослідницької проблеми наявне не лише в роботах представників безпосередньо економічного націоналізму, а й в інших авторів, котрі не мають безпосереднього стосунку до цієї традиції. Так, німецький дослідник К. Хюбнер наголошує, що будь-яка економіка відзначена печаткою національного духу [19, с. 167]. Варто також звернути увагу й на тезу американського дослідника П. Б'юкенена, котрий наголошує, що саме економічний націоналізм був політикою націй на етапі їх активного становлення [4, с. 63]. Саме тому не варто забувати про важливість цього етапу соціально-економічного поступу для будь-якого суспільства, котре прагне до високоцивілізаційних показників в економіці, культурі та політиці.

Такої самої точки зору дотримується й сучасний норвезький мислитель Е. Райнерт, котрий наголошує на потребі

відкинути ортодоксію економічної політики сьогодення та відновити давню економічну традицію, спираючись на історичний досвід [12]. Більше того, дослідник наполягає, що бідні країни залишаються бідними саме з тієї причини, що кожна з багатих країн, перш ніж перейти до впровадження стратегії вільного ринку, пройшла шлях повномірного державного регулювання й захисту внутрішнього ринку в процесі нарощування його потенціалу. Саме тому жодна з бідних країн не спроможна досягти хоча б якогось економічного ефекту в обхід такого самого етапу у своєму становленні.

Зокрема, Е. Райнерт також робить наголос на тому, що необхідно дивитись на розвиток об'єктивно, тобто як на наслідок свідомої й рішучої політики, адже «потрібно думати про системні та довгострокові результати наших дій» [12, с. 27]. Саме таку точку зору відстоювали й класики економічного націоналізму – Ф. Ліст, С. Вітте і Д. Менделєєв. Усі три дослідники наполягали на потребі економічної політики протекціонізму, але не як абсолюту, а як тимчасового підходу до розвитку «виробничої сили нації» [6, с. 15]. Тобто, дослідники вважали економічний протекціонізм тимчасовим заходом, здатним забезпечити вихід нації на потужний рівень економічного розвитку, придатний для виходу на конкурентний рівень з іншими націями на світовій арені.

Окрім зазначених ключових теоретиків економічного націоналізму, варто, на нашу думку, згадати й інших знакових мислителів, яким удалося сформувати низку важливих націоналістично орієнтованих економічних ідей. Зокрема, суттєво випереджали світову філософську думку в цьому стосунку деякі українські мислителі. Так, питання про значення економічного інтересу для життя нації сформував свого часу український мислитель Ю. Бачинський у своїй фундаментальній роботі «Україна irredenta». Дослідник розглядав політичні відносини як вияв відносин економічних і наголошував, що «національна ідея і національна держава – се вплив економічної еволюції» [2, с. 71].

Ще один український мислитель В. Старосольський так само наголошував на надзвичайній важливості економічних аспектів у соціальному житті нації, фактично отожднюючи її при цьому з державою. Він наполягав на тому, що нація вимагає передання собі не тільки деяких, а всіх компетенцій держави й усі народи силою економічного й культурного розвитку мусять організуватися в незалежні, самостійні національні держави. Як бачимо, в останній тезі економічний розвиток поставлено на перше місце порівняно з культурним, тобто дослідник зазначав, що саме економічні інтереси мають для формування нації безперечне значення [14, с. 43].

Принципово важливим моментом є також наголос дослідника на тому аспекті, що тільки спільний економічний інтерес утримує єдність країни, заселеної двома ворожими, але більш-менш рівносильними націями. Він, на думку мислителя, є настільки сильним, що здатен уберегти державу від розпаду. Отже, на основі цих тверджень ми справедливо можемо дійти висновку щодо суттєвої організаційної ролі саме економічного інтересу для формування та успішного розвитку такого соціального феномена, яким є нація. Саме економічний чинник створює умови для примирення різнорідних за етнічним походженням спільнот і створення ними єдиної монолітної нації на основі спільного економічного інтересу.

Важливим у цьому стосунку є також доробок українського геополітика Ю. Липи, котрий суттєву увагу приділяв ідеям економічного націоналізму Ольги Косач. Автор наголошував, що в історії новітнього українства честь називатися першим українським націоналістом належить саме їй. Адже ще в 1887 р., «в часі найбільшого ліберального донкіхотства», вона широко розвинула програму українського націоналізму з гаслами економічної самодостатності й усебічного розвитку українського державного життя. Але водночас проти неї виступили найбільш крайньо налаштовані українські марксистки [10, с. 259].

Суттєва роль у розвитку ідеї нації як продукту економічних процесів, на нашу думку, належить також М. Сці-

борському, який у 1935 р. завершив роботу над твором «Націократія». Значну увагу дослідник приділяв, зокрема, і економічним підставам націократії. Мислитель аналізував такі форми суспільного устрою, як демократія, соціалізм, комунізм і фашизм, диктатура, викриваючи як їхні здобутки, так і недоліки. М. Сціборський обґрунтовував недоцільність усіх перерахованих устроїв суспільного життя і пропонував власну альтернативу – націократію як таку форму організації соціуму, яка надасть можливість реалізувати його соціально-творчий потенціал в історичній перспективі.

Крім того, якщо на пострадянських теренах історичну невинуватість так званої соціалістичної революції та відповідної їй комуністичної ідеології збagnули й обґрунтували вже після занепаду радянської держави, то М. Сціборський вів про це мову ще в 30-ті рр. минулого століття, наголошуючи на тому, що тодішня Росія не мала відповідних соціально-економічних передумов для реалізації запропонованої К. Марксом стратегії трансформації суспільного устрою. Уже в ті роки автор зважав і на недоцільність демократичної організації суспільного життя, указуючи на її самосуперечливість і неконструктивність для ефективного розвитку нації.

Суттєва роль в аналізі впливу економічних чинників на формування нації, як нам видається, відводиться й такому мислителю, як І. Франко. Адже останній як представник української соціально-філософської думки ХІХ – початку ХХ ст. був одним із тих, хто наголошував, що саме економічні чинники посідають чільне місце серед рушіїв трансформаційних процесів у духовній сфері, тобто у сфері національного духу й національного характеру. Розвиток української економічної думки дослідник оцінював саме з позиції національного інтересу, який для нього завжди був провідним [7, с. 278].

Філософ відзначав, що «економічне питання таке важке, таке основне, що й при справі політичної самостійності всякого народу не то що поминути його не можна, але треба *класти його як вихідну точку*» (виділено нами – Т.Г.) [18, с. 279]. Так, М. Романюк – сучасний дослідник філософської спадщини І. Франка – зазначає, що мислитель розглядав створення держави та забезпечення її цілісності в тісному зв'язку з формуванням національної економічної системи [13, с. 27]. Узгодження ж окремих ланок «національного економічного організму», на його думку, вимагає визначення головних структурних пріоритетів і формування спеціальної теорії їхнього взаємозв'язку та взаємовпливу.

Спільний економічний інтерес правлячої еліти відіграв важливу роль у процесі формування національної самосвідомості, згідно з поглядами В. Липинського. До того ж мислитель уважав націю наслідком державності й наголошував, що вона остаточно формується лише через посередництво держави, у принципі не є етнічною структурою. У контексті спадщини В. Липинського нація постає як шгучний конструкт, а те місце та роль, які дослідник відводить у своїх аналітичних розвідках економічному інтересові суспільства, дає нам змогу безпосередньо зарахувати його соціально-філософську концепцію до тих аспектів українськомовної філософської спадщини, ідеї якої узгоджуються із сутнісними вимірами такого напрямку, як економічний націоналізм.

Сучасний український дослідник Г. Касьянов зазначає, що важливою ознакою внутрішньої єдності народу є «компліментарність суспільних та економічних навичок і схильностей» [8]. Так, високий рівень внутрішньої єдності, за Г. Касьяновим, досягається шляхом узгодження інтересів і суспільних норм, координації форм суспільної поведінки, тобто формуванням спільноти з високим рівнем групової солідарності. Як одну з основних характеристик нації Г. Касьянов визнає також *економічну інтегрованість*, хоча й вважає її вторинною щодо політичних чинників національного життя.

Варто наголосити, що протягом останніх двох декад увага до теми економічного націоналізму суттєво посилилась серед сучасних російських аналітиків. Так, зокрема Ж. Тощенко присвячує цій проблемі окрему аналітичну розвідку, ука-

зуючи на загрози формування економічного націоналізму в межах федеративних суб'єктів сучасної Російської держави. Однак при цьому автор наголошує на потребі реалізації парадигми економічного націоналізму в масштабах Федерації загалом, адже становлення й розквіт американської економіки, так само як економіки Японії, «молодих тигрів» Південно-Східної Азії, Туреччини, Німеччини та низки інших країн відбулись саме тому, що в цих країнах критично важливі рішення приймалися на основі того, що краще для нації. Автор зазначає, що, безсумнівно, теорія і практика такого економічного націоналізму виправдана, оскільки вона відстоює національні інтереси в широкому сенсі цього слова [17, с. 115–116].

Сучасна американська філософська думка теж продовжує активно розробляти наявні тенденції в розвитку економічного націоналізму. Так, новітні дослідження в цій галузі на кшталт «Купуй американське: невідома історія економічного націоналізму» Д. Франк [21] і колективна монографія «Економічний націоналізм у світі, що глобалізується» [20] демонструють точку зору, відповідно до якої економічний націоналізм у сучасному світі не просто не застаріває, а, навпаки, набуває все більшої актуальності. Подібний його статус засвідчує значимість національної ідентичності в сучасну епоху й надає можливість вивчати стратегії, засобами котрих націоналізм і національна ідентичність продовжують впливати на процеси сучасної економічної політики.

Зокрема, дослідження Д. Франк являє собою доволі вдалу спробу аналізу політичної історії економічного націоналізму від «американського економічного прориву» до нашого часу. Авторка сприяє оновленню дискусії щодо опозиції теорії «вільного ринку» та протекціонізму. У роботі дослідниці продемонстровано вплив економічного націоналізму на соціально-економічні маніпуляції суспільною свідомістю з боку окремих політичних партій протягом усієї історії американської державності. У сучасних же умовах подібні маніпуляції виходять за межі окремої держави і значною мірою стають основою глобально орієнтованої соціально-економічної політики.

Тому в умовах світової фінансової кризи, котра ілюструє й соціальну неефективність економічної ідеології неолібералізму, надзвичайно важливо, на нашу думку, сформувати таку концепцію соціально-економічного розвитку суспільств, котра включала б національно орієнтований вектор економічного мислення. Адже саме національні особливості економічних культур якраз і уможливають ефективний процес міжкультурної взаємодії, тоді як неоліберальна економічна парадигма в сучасних умовах, справді, здебільшого спрямована на екстраполяцію власного економічного впливу на глобалізований простір, претендуючи в такий спосіб на своєрідну монополізацію принципів економічного націоналізму.

Варто враховувати, що сучасні постсоціалістичні країни, незважаючи на тривалий етап формування нового соціально-економічного середовища, усе ще потребують серйозного аналізу впроваджуваних господарських цінностей і відповідних їм соціально-економічних інтересів. Глибока структурна криза організації соціально-економічного простору багатьох сучасних націй виявляється сьогодні в невідповідності структури суспільного виробництва потребам розвитку національної економіки. Специфіка сучасного українського господарського комплексу характеризується також неефективним використанням ресурсів, що засвідчує потребу революційної трансформації економічної системи суспільства. Адже за таких умов, які ми маємо на сьогодні, динамічне послаблення конкурентоспроможності країни на світовому ринку є логічним і закономірним наслідком [9].

Отже, формування нового типу економічної раціональності передбачає в нашому випадку суттєву трансформацію економічної культури суспільства в напрямі, основним орієнтром якого мала б стати ідея національного економічного зростання на основі новітніх соціальних технологій. Це дасть змогу закласти підвалини такого типу суспільства, котре ґрунтуватиметься саме на ідеї потужного «економічного базису» як надійної основи для розвитку людського та соціаль-

ного капіталів, без яких економічна продуктивність в умовах інформаційної доби практично є недосяжною.

Відповідно, самоорганізація суспільства на основі економічного інтересу як своєрідних «економічних націй», орієнтованих на продуктивну економічну та соціально-політичну взаємодію на глобальному рівні, як нам видається, здатна спричинити досить конструктивний за своїми наслідками синергійний ефект, тоді як стратегія соціально-економічного конформізму, що властива більшості сучасних націй, породжує непродуктивне атомізоване суспільство. Саме тому ефективна новітня нація постає як продукт економічних відносин, що й зумовлює специфіку економічних процесів глобалізованого світу.

Література

1. Баграмов Э.А. Национальная проблематика: в поисках новых концептуальных подходов / Э.А. Баграмов // Вопросы философии. – 2010. – № 2. – С. 34–51.
2. Бачинський Ю. Україна irredenta / Ю. Бачинський ; передмова В. Дорошенка. – 3-є видання. – Берлін : Видавництво української молоді, 1924. – 238 с.
3. Брюейкер Р. Переобрамлений націоналізм: Статус нації та національне питання у новій Європі / Р. Брюейкер ; пер. з англ. О. Рябов. – Л. : Кальварія, 2006. – 280 с.
4. Бьюкенен П. Экономический национализм или глобальная экономика? / П. Бьюкенен // Предпринимательство. – 2001. – № 1. – С. 62–74.
5. Вульфсон Б.Л. Актуальные проблемы воспитания в условиях глобализации и встречи культур / Б.Л. Вульфсон. – М. : НОУ ВПО Московский психолого-социальный институт, 2009. – 80 с.
6. Гловели Г. Лист, Витте и «национальная экономия» в России / Г. Гловели // Лист Ф. Национальная система политической экономики / Ф. Лист ; сост. В.А. Фадеев. – М. : Европа, 2005. – С. 11–20.
7. Злупко С. Іван Франко і економічна думка світу / С. Злупко ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 413 с.
8. Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму / Г.В. Касьянов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litopus.org.ua/kasian/kas.htm>.
9. Кондзьолка В. Економічний націоналізм як складова національної ідеї / В. Кондзьолка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drohobych.com.ua/2009/11/04/ekonomichnij-natsionalizm-yak-skladova-natsionalnoji-ideji/>.
10. Липа Ю. Призначення України / Ю. Липа. – 2-е незмінене видання. – New York : “Howerla” Ukrainian Book Store, 1953. – 308 с.
11. Липинський В. Листи до братів-хліборобів / В. Липинський // Липинський В. Повне зібрання творів / В. Липинський. – К. – Філадельфія, 1995. – Т. 6. – Кн. 1. – 1995. – 471 с.
12. Райнерт Э. Как богатые страны стали богатыми, и почему бедные страны остаются бедными / Э. Райнерт ; пер. с англ. Н. Автономовой ; под ред. В. Автономова. – М. : ГУВШЭ, 2011. – 384 с.
13. Романюк М.Д. Економічні складники поглядів Івана Франка на соборність України / М.Д. Романюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2008. – № 7. – С. 24–28.
14. Старосольський В.І. Теорія нації / В.І. Старосольський ; авт. передмови І. Кресіна. – К. : Вища школа, 1998. – 157 с.
15. Сціборський М. Націократія / М. Сціборський. – Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. – 112 с.
16. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер ; П.С. Гуревич (ред.). – М. : АСТ, 2004. – 784 с.
17. Тощенко Ж. Экономический национализм / Ж. Тощенко // Общество и экономика. – 2002. – № 1. – С. 114–133.
18. Франко І. Поза межами можливого / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50 т. / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1986. – Т. 45 : Філософські праці / В.С. Горський та ін. ; ред. В.Ю. Євдокименко. – 1986. – С. 276–285.
19. Хюбнер К. Нація: от забвения к возрождению / К. Хюбнер ; пер. с нем. А.Ю. Антоновского. – М : Канон+, 2001. – 400 с.
20. Economic Nationalism in a Globalizing World / E. Helleiner and A. Pickel. – London : Cornell University Press, 2005. – 228 p.
21. Frank D. Buy American: The Untold Story of Economic Nationalism / D. Frank. – Boston : Beacon Press, 2000. – 336 p.

Анотація

Глушко Т. П. Нація як продукт економічних процесів. – Стаття.

У статті аналізується вплив економічних чинників на формування такого соціального феномена, як нація. Особлива увага також звертається на становлення в сучасному глобалізованому світі нового типу націй, що суттєво відрізняються від їх класичного розуміння. Обґрунтування авторської позиції здійснюється на основі залучення доробку як представників економічного націоналізму, так й інших впливових мислителів минулих часів і сучасності. Наголошується, що нації інформаційної доби здебільшого й характеризуються провідною роллю економічних стратегій у процесі свого формування. Авторка апелює також до постнекласичного типу наукової раціональності як основи переосмислення стратегій націєтворення в умовах глобалізації та актуалізує концепт економічної нації в проблемному полі сучасних філософсько-економічних досліджень.

Ключові слова: нація, економіка, економічний націоналізм, економічна нація, філософія економіки, глобалізація.

Аннотация

Глушко Т. П. Нация как продукт экономических процессов. – Статья.

В статье анализируется влияние экономических факторов на формирование такого социального феномена, как нация. Особое внимание обращено также на становление в современном глобализированном мире нового типа наций, которые существенно отличаются от их классического понимания. Обоснование авторской позиции реализуется посредством наследия как представителей экономического национализма, так и других влиятельных мыслителей про-

шлого и современности. Отмечается, что нации информационной эпохи как раз и характеризуются ведущей ролью экономических стратегий в процессе своего формирования. Автор апеллирует также к постнеклассическому типу научной рациональности как основе переосмысления стратегий нациестроительства в условиях глобализации и актуализирует концепт экономической нации в проблемном поле современных философско-экономических исследований.

Ключевые слова: нация, экономика, экономический национализм, экономическая нация, философия экономики, глобализация.

Summary

Glushko T. P. Nation as a product of economic processes. – Article.

The article devoted to analyze an impact of economic factors in the genesis of such social phenomenon as a nation. Special attention drawn to the formation of a new type of nations in a modern globalized world, which are significantly differing from their classical understanding. Author's position based on the involvement of the heritage of economic nationalism representatives and other influential thinkers of historical and contemporary times. Also indicated that a nation in informational era precisely characterized by the leading role of economic strategies in the process of its genesis. The author also appeals to the post-nonclassical type of scientific rationality as the basis of rethinking the nation-building strategies in the conditions of globalization and introduces the concept of economic nation in the problem field of contemporary philosophy of economy researches.

Key words: nation, economy, economic nationalism, economic nation, philosophy of economy, globalization.